Europos Parlamentas
2024-2029

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2024/2055(INI)

07.11.2024

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Bankų sąjunga. 2024 m. metinė ataskaita
(2024/2055(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėjas: Ralf Seekatz

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 9

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Bankų sąjunga. 2024 m. metinė ataskaita
(2024/2055(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. sausio 16 d. rezoliuciją „Bankų sąjunga. 2023 m. metinė ataskaita“[1],

– atsižvelgdamas į Komisijos tolesnius veiksmus, susijusius su Parlamento 2024 m. sausio 16 d. rezoliucija „Bankų sąjunga. 2023 m. metinė ataskaita“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 25 d. paskelbtą Europos Centrinio Banko (ECB) dokumentą „Pastabos dėl Europos Parlamento pateikto indėlio rezoliucijoje „Bankų sąjunga. 2023 m. metinė ataskaita“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo mėn. paskelbtą ECB 2023 m. priežiūros veiklos metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 28 d. paskelbtą Bendros pertvarkymo valdybos (BVP) 2023 m. metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į tai, kad priimta Kovos su pinigų plovimu direktyva[2] ir Kovos su pinigų plovimu reglamentas[3], ir į tai, kad įsteigta Kovos su pinigų plovimu institucija (AMLA)[4],

– atsižvelgdamas į standartų „Bazelis III“ įgyvendinimą, t. y. į tai, kad priimti Kapitalo reikalavimų direktyvos[5] ir Kapitalo reikalavimų reglamento[6] pakeitimai,

– atsižvelgdamas į tai, kad priimtas 2024 m. liepos 24 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/2795, kuriuo dėl nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai

---

[1] OL C, C/2024/5706, 2024 10 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5706/oj.
[2] 2024 m. gegužės 31 d. Direktyva (OL L 1640, 2024 6 19) dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais, kuriuo iš dalies keičiamas OL L 305, 2019 11 26, p. 17 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849 (OL L 1640, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).
[3] 2024 m. gegužės 31 d. Reglamentas (OL L 1624, 2024 6 19) dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (OL L 1624, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).
[4] 2024 m. gegužės 15 d. Reglamentas (OL L 1620, 2024 6 19), kuriuo įsteigiama Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija ir iš dalies keičiamas OL L 331, 2010 12 15, p. 12, (ES) Nr. 1094/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 1620, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).
[5] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1619, kuria dėl priežiūros įgaliojimų, sankcijų, trečiųjų valstybių filialų ir aplinkosauginės, socialinės ir valdymo rizikos iš dalies keičiama Direktyva 2013/36/ES (OL L, 2024/1619, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj).
[6] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1623, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 575/2013, kiek tai susiję su kredito rizikos, kredito vertinimo koregavimo rizikos, operacinės rizikos, rinkos rizikos ir rezultatų apatinės ribos reikalavimais (OL L, 2024/1623, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj).

padengti taikymo datos iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013[7],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 24 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl ankstyvosios intervencijos priemonių, pertvarkymo sąlygų ir pertvarkymo veiksmų finansavimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014[8],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 24 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl ankstyvosios intervencijos priemonių, pertvarkymo sąlygų ir pertvarkymo veiksmų finansavimo iš dalies keičiama Direktyva 2014/59/ES[9],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 24 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl indėlių apsaugos taikymo srities, indėlių garantijų sistemų lėšų naudojimo, tarpvalstybinio bendradarbiavimo ir skaidrumo iš dalies keičiama Direktyva 2014/49/ES[10],

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 23 d. Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014 siekiant sukurti Europos indėlių garantijų sistemą,

– atsižvelgdamas į 2018 m. kovo 14 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kredito administratorių, kredito pirkėjų ir užstato realizavimo (COM(2018)0135),

– atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 22 d. penkių pirmininkų ataskaitą „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 10 d. Enrico Letta ataskaitą „Daug daugiau nei rinka – greitis, saugumas, solidarumas: bendrosios rinkos įgalinimas siekiant užtikrinti tvarią ateitį ir gerovę visiems ES piliečiams“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Mario Draghi ataskaitą „Europos konkurencingumo ateitis“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 11 d. Euro grupės pareiškimą dėl kapitalo rinkų sąjungos ateities, 2022 m. birželio 16 d. Euro grupės pareiškimą dėl bankų sąjungos ateities ir 2023 m. balandžio 28 d. Euro grupės paskelbtus tolesnius veiksmus, susijusius su tuo pareiškimu,

– atsižvelgdamas į Bazelio bankų priežiūros komiteto taikomą bankų kriptoturto pozicijų atskleidimo sistemą ir tikslinius jo rizikos ribojimo standarto dėl bankų kriptoturto pozicijų pakeitimus, abu paskelbtus 2024 m. liepos 17 d.,

[7] OL L, 2024/2795, 2024 10 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/2795/oj.
[8] Priimti tekstai, P9_TA(2024)0326.
[9] Priimti tekstai, P9_TA(2024)0327.
[10] Priimti tekstai, P9_TA(2024)0328.

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 25 d. Bazelio bankų priežiūros komiteto paskelbtus pagrindinius veiksmingos bankų priežiūros principus,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės mėn. ECB paskelbtą finansinio stabilumo apžvalgą,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 25 d. Petersono tarptautinės ekonomikos instituto darbinį dokumentą Nr. 24–15 „Europe's banking union at ten: unfinished yet transformative“[11],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gruodžio mėn. paskelbtus 2024–2026 m. bendro priežiūros mechanizmo nustatytus priežiūros prioritetus,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 13 d. BPV du kartus per metus teikiamą pranešimą Euro grupei,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 28 d. paskelbtus Europos bankininkystės institucijos (EBI) vykdyto 2023 m. skaidrumo visoje ES tyrimo rezultatus,

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 12 d. Europos Audito Rūmų ataskaitą „Specialioji ataskaita Nr. 12/2023 dėl ES vykdomos bankų kredito rizikos priežiūros. ECB padidino savo pastangas, tačiau reikia padaryti daugiau siekiant sustiprinti patikinimą, kad kredito rizika yra tinkamai valdoma ir padengta“,

– atsižvelgdamas į ECB priežiūros valdybos pirmininkės Claudios Buch pareiškimus 2024 m. kovo 21 d. ir 2024 m. rugsėjo 2 d. vykusiuose Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausymuose,

– atsižvelgdamas į BPV pirmininko Dominique'o Laboureix pareiškimus 2024 m. kovo 21 d. ir 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto surengtuose klausymuose,

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl lyčių pusiausvyros skiriant į ES ekonomikos ir pinigų politikos srities pareigybes[12],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A10-0000/2024),

A. kadangi bankų sąjunga apima Bendrą priežiūros mechanizmą, Bendrą pertvarkymo mechanizmą ir aukštus minimalius standartus indėlių garantijų srityje;

B. kadangi baigus kurti bankų sąjungą padidėtų bankų sektoriaus konkurencingumas ir stabilumas, vartotojų pasirinkimas ir pagerėtų galimybės gauti finansavimą;

C. kadangi susiskaidymas ir nepakankamas tarpvalstybinis ES bankų sektoriaus konsolidavimas daro poveikį jo pasauliniam konkurencingumui; kadangi ES ir JAV bankų pelningumo skirtumai padidėjo;

---

[11] Véron, N., „Europe's banking union at ten: unfinished yet transformative“, Petersono tarptautinės ekonomikos instituto darbinis dokumentas Nr. 24–15, 2024 m. birželio mėn.
[12] OL C 023, 2021 1 21, p. 105.

D. kadangi tvirtas bankų sektorius yra labai svarbus užtikrinant ekonomikos augimą, finansuojant mažas ir vidutines įmones (MVĮ) bei startuolius ir užtikrinant perėjimą prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos;

E. kadangi 2024 m. balandžio mėn. Parlamentas priėmė poziciją dėl krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemos peržiūros;

F. kadangi 2024 m. balandžio mėn. Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas priėmė pranešimą dėl Komisijos pasiūlymo sukurti Europos indėlių garantijų sistemą;

Bendrieji aspektai

1. prašo Komisijos užtikrinti, kad bankų sąjungos sukūrimas ir toliau būtų pagrindinis prioritetas; pabrėžia, kad šis projektas suteikia namų ūkiams ir MVĮ platesnių galimybių gauti finansavimą, didina finansinį stabilumą, mažina ekonomikos nuosmukio poveikį, finansuoja perėjimą prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos ir suteikia galimybę panaudoti ES ekonomikos augimo potencialą;

2. pažymi, kad labiau integruota bankų sąjunga padėtų padidinti ES bankų sektoriaus atsparumą; pažymi, kad geresnė tarpvalstybinė bankų verslo integracija padidintų privataus rizikos pasidalijimo potencialą ir užtikrintų ES bankų rinkos įvairinimą;

3. apgailestauja dėl to, kad ES bankų pajėgumą finansuoti dideles investicijas riboja didesnės išlaidos, mažesnis mastas ir mažesnis pelningumas, kurių nepakanka ES bankų konkurencingumui užtikrinti;

4. pripažįsta, kad Rusijoje vis dar veikiantys ES bankai sumažino savo veiklos mastą; ragina priežiūros institucijas toliau padėti tiems bankams pasitraukti iš Rusijos rinkos;

5. pažymi, kad sukūrus atskirą jurisdikciją ES bankams, kurie vykdo dideles tarpvalstybines operacijas[13], būtų lengviau užbaigti bankų sąjungos kūrimą;

Priežiūra

6. palankiai vertina tai, kad teisės aktų leidėjai priėmė naują bankininkystės teisės aktų rinkinį, kuriuo ES įgyvendinami „Bazelis III“ standartai; pabrėžia, kad Komisija turėtų nuodugniai įvertinti, ar būtina atidėti įgyvendinimą, kad būtų išlaikytas ES bankų konkurencingumas; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina deleguotąjį aktą, kuriuo naujos rinkos rizikos sistemos taikymo data atidedama vieniems metams iki 2026 m. sausio 1 d.;

7. pažymi, kad vidutinis bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientas tebėra aukštas (15,81 proc.);

8. pažymi, kad neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis išliko stabilus – 2,30 proc., o padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis yra 159,39 proc.;

9. atkreipia dėmesį į tai, kad trūksta pažangos siekiant priimti pasiūlymą dėl direktyvos dėl kredito administratorių, kredito pirkėjų ir užstato realizavimo, kuria siekiama tam

[13] M. Draghi ataskaita, p. 61.

tikromis sąlygomis bankams suteikti mechanizmą, kad jie galėtų paprasčiau atgauti užtikrintų paskolų vertę taikant neteismines procedūras, siekiant toliau plėtoti neveiksnių paskolų antrines rinkas;

10. pažymi, kad dabartinis bankų sektoriaus pelningumo lygis kai kurioms valstybėms narėms gali suteikti galimybę papildomai tikslingai padidinti makrolygio rizikos ribojimo rezervus ir padėti išsaugoti bankų sektoriaus atsparumą;

11. palankiai vertina tai, kad sukurta nauja Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija;

12. pabrėžia, kad reikia didinti nebankinių finansinių tarpininkų atsparumą ir sudaryti vienodas veiklos sąlygas, palyginti su bankų sektoriumi, be kita ko, parengiant konkrečias reguliavimo ir priežiūros priemones, kad būtų užkirstas kelias likvidumo krizei;

Pertvarkymas

13. palankiai vertina pasiūlymo dėl krizių valdymo ir indėlių draudimo tikslą užtikrinti nuoseklesnį požiūrį į pertvarkymo priemonių ir indėlių apsaugos taikymą visose valstybėse narėse, siekiant padidinti finansinį stabilumą, mokesčių mokėtojų apsaugą ir indėlininkų pasitikėjimą; pažymi, kad maži bankai nekelia jokios rizikos finansiniam stabilumui;

14. pabrėžia, kad svarbu išsaugoti pagrindinę akcininkų ir kreditorių atsakomybę už nuostolių padengimą banko žlugimo atveju, nes tai tebėra pagrindinė per pasaulinę finansų krizę gauta pamoka; pabrėžia, kad gelbėjimas privačiomis akcininkų ir kreditorių lėšomis turi išlikti pagrindiniu pertvarkymo finansavimo šaltiniu prieš pasinaudojant sektoriaus finansuojamais šaltiniais;

15. primena, kad pakankamas minimalus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimas yra labai svarbus siekiant sukurti patikimą pertvarkymo sistemą ir užtikrinti, kad pertvarkymo institucijos turėtų pakankamai lankstumo galimybių veiksmingai taikyti pertvarkymo strategijas, kurių reikia konkrečios krizės atveju; įspėja, kad šio minimalaus reikalavimo sumažinimas dėl konkrečių pertvarkymo strategijų pertvarkymo planavimo etape gali trukdyti sėkmingai pertvarkyti bankus;

16. pabrėžia, kad likvidumo parama pertvarkymo atveju neturėtų būti grindžiama jokiomis papildomomis viešosiomis lėšomis; pažymi, kad pertvarkant bankus reikėtų vengti bet kokio kliovimosi mokesčių mokėtojų pinigais;

17. palankiai vertina BPV inicijuotą strateginę BPeM viziją 2028 m. siekiant nustatyti savo ilgalaikius tikslus, spręsti naujus uždavinius ir toliau stiprinti bendradarbiavimą su nacionalinėmis pertvarkymo institucijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais;

18. palankiai vertina BPV planą supaprastinti metinį pertvarkymo planavimo ciklą siekiant užtikrinti, kad jis būtų vis veiksmingesnis ir daugiau dėmesio būtų skiriama sėkmingo bankų pertvarkymo galimybių testavimui ir pertvarkymo strategijų įgyvendinimui;

19. palankiai vertina tai, kad jau sudarytas Bendras pertvarkymo fondas; ragina visas valstybes nares visapusiškai ratifikuoti susitarimą, kuriuo iš dalies keičiama ESM

sutartis, įskaitant Bendro pertvarkymo fondo finansinio stabilumo stiprinimo priemonės sukūrimą;

20. pabrėžia, kad reikia dėti papildomas pastangas siekiant užtikrinti visišką sėkmingo pertvarkymo galimybę visiems į pertvarkymo taikymo sritį patenkantiems bankams; primena, kad sėkmingo pertvarkymo galimybės negalima laikyti kintančiu tikslu, todėl ragina labiau standartizuoti ir suderinti sėkmingo pertvarkymo galimybės vertinimą;

Indėlių draudimas

21. pabrėžia, kad Komisijos pasiūlymas sukurti Europos indėlių garantijų sistemą buvo paskelbtas dar 2015 m. ir kad nuo to laiko padėtis labai pasikeitė;

22. pažymi, kad nacionalinės indėlių garantijų sistemos buvo sėkmingai įdiegtos ir daugeliu atvejų įrodė savo funkcionalumą; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į konkrečius nacionalinius ypatumus ir išsaugoti gerai veikiančias mažesnių bankų sistemas, kurios jau taikomos kai kuriose valstybėse narėse;

23. pabrėžia, kad būtina atsižvelgti į institucinių apsaugos sistemų ypatumus ir išsaugoti jų veikimą;

24. atkreipia dėmesį į 2022 m. birželio 16 d. Euro grupės pareiškimą dėl bankų sąjungos ateities;

25. primena, kad bankų sąjungai tebėra sudėtinga nutraukti banko ir valstybės rizikos ryšį; pabrėžia, kad bankų balansams kylančią riziką galima dar labiau sumažinti taikant valstybės skolos vertybinių popierių pozicijų reguliavimo tvarką;

°

° °

26. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos Centriniam Bankui, Bendrai pertvarkymo valdybai ir Europos bankininkystės institucijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Nors bankų sąjungos 2022 ir 2023 m. metinėse ataskaitose daugiausia dėmesio skirta karui Ukrainoje ir tebesitęsiančiai Rusijos agresijai prieš Ukrainą, šiame pranešime daugiau dėmesio skiriama ES ir Europos Parlamentui kylantiems iššūkiams, kaip matyti iš naujų Komisijos įgaliojimų, t. y. ES prioritetams skatinti konkurencingumą, stiprinti Europos bendrąją rinką ir skatinti ekonomikos augimą.

Šiuo metu Sąjunga atsidūrė lūžio taške, kuris nulems ekonominę ateitį ateinančiais dešimtmečiais. 2024 m. Enrico Letta ir Mario Draghi ataskaitose pabrėžiama, kad ES reikia didelių pokyčių, kad ji galėtų konkuruoti su JAV ar Kinija. Šiomis aplinkybėmis bankų sąjunga yra pagrindinis konkurencingumo kertinis akmuo. Sustiprinta bankų sąjunga sudarys sąlygas ES generuoti reikiamą kapitalą, kad Europos ekonomika būtų perspektyvi, žvelgiant į ateitį.

ES bankai atlieka svarbų vaidmenį finansuojant reikiamas investicijas, nes bankų paskolos tebėra svarbiausias įmonių išorės finansavimo šaltinis. Tačiau ES bankai patiria neigiamą mažesnio pelningumo, palyginti su JAV bankais, poveikį, kurį lemia pernelyg daug reguliavimo kliūčių ir neužbaigta bankų sąjunga. Norint užbaigti kurti bankų sąjungą, būtinas tvirtas ir konkurencingas bankų sektorius. Praėjusiais metais teisėkūros institucijos padarė didelę pažangą, susijusią su bankų sąjungai itin svarbiais teisės aktais, tačiau ES vis dar turi atidžiai stebėti, ar priimti pasiūlymai naudingi ES ekonomikai, ES piliečiams ir ES bankams. Šame pranešime pateikiamos realistiškos ir įgyvendinamos rekomendacijos, kurios galėtų padėti toliau stiprinti bankų sąjungą.

Tačiau ne tik ES įmonėms reikia geresnių galimybių gauti kapitalo. Šiuo metu ES piliečiams sunku įpirkti būstą arba finansuoti investicijas į tvarią renovaciją. Todėl labai svarbu didinti ES bankų pelningumą, nes tai atitinkamai sudarytų jiems sąlygas suteikti privatiems namų ūkiams geresnes ir lengvesnes galimybes gauti prieinamas paskolas.